

З ПІСНЕЮ В СЕРЦІ (ДО ЮВІЛЕЮ СПІВАКА МИХАЙЛА СЛИВОЦЬКОГО)

У статті розглядається життєвий та творчий шлях відомого співака, педагога, громадсько-культурного діяча Михайла Сливоцького. Встановлено та проаналізовано етапи його діяльності. Особлива увага надається періоду творчості 1970–2000 рр.

Ключові слова : М. Сливоцький, пісня, пісенне виконавство, соліст, співак.

Восени 2014 року відзначив своє 70-ліття Михайло Юрійович Сливоцький – відомий співак, педагог, заслужений діяч мистецтв України, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Незважаючи на широке висвітлення постаті М.Сливоцького у різноманітних публіцистичних джерелах, й досі залишаються окремі прогалини його життєвого шляху, які потребують дослідження, що й складає актуальність і мету даної розвідки. Звідси постають наступні завдання: висвітлити маловідомі факти життєвого і творчого шляху відомого співака, визначити та проаналізувати етапи його діяльності. Джерелом публікацій слугували матеріали періодики [1–4; 10–18], окремі розвідки [6], монографії [6], альманахи [7; 13], домашні архіви родини Сливоцьких [5; 8; 9; 19], результати особистого спілкування зі співаком автора статті [20].

З ім'ям Михайла Сливоцького пов'язана особлива епоха розвитку музично-пісенної культури Прикарпаття. Його активна творча діяльність, як співака, почалася в далеких 60-х роках минулого століття і триває по сьогодні.

Шлях до творчих вершин він торував завжди у наполегливій самовідданій праці, хоча Бог дарував йому неабиякий талант і надзвичайної рідкісної краси, мов чистий кришталь голос з особливим забарвленням та тонку музичну душу.

Першого жовтня 1944 року в м. Калуш (тоді ще Станіславської області) в сім'ї робітника-будівельника Юрія Івановича Сливоцького з'явилося одразу двоє дітей: син Михайлик і донька Мирослава. Братика і сестричку допомагали доглядати двоє старшеньких – Марійка та Іванка. Родина була надзвичайно співучою. Батько, маючи гарний високий тенор, співав у церковному хорі та у товаристві «Просвіта». Михайло успадкував від батька музичний талант та любов до співу.

Навчаючись у школі, Михайло брав активну участь в художній самодіяльності. В атестаті зрілості мав добрі оцінки з багатьох предметів. Вчителі пророкували йому майбутнє інженера-хіміка, професії популярної тоді в рідному Калуші. Та Михайло вибрав іншу дорогу... [21].

На членів приймальної комісії Коломийського педагогічного училища приємне враження справив ліричний тенор Михайла Сливоцького. І юнака зарахували на відділення музики і співу. Викладач Емілія Петрівна Ільїна залюбки проводила заняття з обдарованим учнем. Та Михайлів дебют на сцені відбувся не скоро. Лише під час змагання клубу веселих і кмітливих він відважився виконати «Іспанське болеро» А.Чіара і приніс чимало балів своїй команді. Проте, більше співав у хорі училища, яким керував талановитий хормейстер С. М. Калимон. Він же і відкрив у свого учня-хориста м'який і ніжний співочий голос з характерним ліричним забарвленням. Тодішній завідуючий музичною частиною Коломийського народного театру М. М. Жупан допоміг зробити Михайлові перші кроки у формуванні та становленні його як співака [22].

Згодом, після закінчення педагогічного училища з відзнакою, була солдатська служба. Командування військовою частиною запропонувало рядовому Сливоцькому керувати солдатським хором. Хор успішно виступив на огляді з армійської самодіяльності, а М. Сливоцького запросили до Привольського військового ансамблю пісні і танцю у місті Самара (Росія).

Новачок скоро «вписався» в новий колектив, з успіхом виконував сольні партії. Художній керівник ансамблю, заслужений діяч мистецтв РРФСР А. Б. Тимчинський приділив багато уваги молодому солісту, ретельно і наполегливо працював з ним, і це дало добрі результати. Він стає лауреатом Всесоюзного фестивалю самодіяльного мистецтва і виступає у Москві на Кремлівській сцені [21].

Після демобілізації Михайло Юрійович працював викладачем у Коломийському музично-педагогічному училищі.

У 1969 році поступив на музично-педагогічний факультет Івано-Франківського педагогічного інституту. Тут починається його справжнє творче життя як співака, адже тоді у вищому навчальному закладі було багато творчих колективів.

З 1969 року Михайло Юрійович – стає учасником чоловічого вокального квартету «Легінь» (керівник – П. М. Чоловський), а пізніше – солістом інструментального ансамблю «Усмішка» (керівник – Ю. С. Фейда).

Юний співак став частим гостем на сценах міста і області, а з 1970 року на Львівському, Чернівецькому, республіканському та всесоюзному радіо і телебаченні, як соліст і як учасник вокального квартету «Легінь». Будучи студентом одночасно працює солістом обласної філармонії, беручи участь у концертах разом з інструментальним квартетом «Усмішка».

Спів Михайла Сливоцького захоплював своїм надзвичайним, рідкісної краси тембром голосу, ніжним ліризмом, глибоким виконавським змістом, високим професіоналізмом.

На одному зі студентських вечорів М. Сливоцький познайомився зі студенткою педагогічного факультету Тамарою, з якою одружився. Згодом у них народився син Юрко. Щоби забезпечити сім'ю Михайло працює у вечірній час після занять в інституті керівником чоловічого вокального ансамблю Палацу культури «Юність» у м. Калуш.

В його репертуарі понад 200 пісень. Це твори різних вокальних жанрів і стилів, зокрема арії із опер вітчизняних та зарубіжних композиторів: серенада Сміта з опери Ж. Бізе «Перська красуня», пісня Петра з опери «Наталка Полтавка» М. Лисенка, арія Андрія з опери «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака -Артемовського, романс П. Чайковського на слова Д. Радгауза «Ми сидели с тобой», романс Неморіно з опери Г. Доницетті «Любовний напиток», пісні-романси українських композиторів, стрілецькі пісні, українські народні пісні, які він виконував з особливою любов'ю і щирістю («Вечір на дворі», «Журю я ся журю», «Заграй мі цигане», «Як я поорав», «Гречаники», «Ой там на горі» та ін.).

У своїх численних концертних виступах на різних сценах, а їх було тисячі, Михайло також з великим успіхом виконував пісні сучасних композиторів: П. Майбороди, О. Білаша, І. Поклада, І. Шамо, В. Верменича А. Новікова, В. Соловійова-Седого, А. Кос-Анатольського, В. Бровченка, П. Дворського та інших. Творча дружба та співпраця єднала митця з композиторами Прикарпаття – Б. Юрківим, Д. Циганковим, Б. Шиптуром, І. Фіцаловичем, В. Якуб'яком, В. Їжаком, Г. Котиком, В. Домшинським, Я. Бабинським, поетами С. Пушиком, Р.Юзвою,

Я. Дорошенком. В більшості пісень цих авторів Сливоцький був першим і неперевершеним виконавцем.

Особливе місце у творчості співака – це пісні про матір. Таких пісень в його репертуарі близько п'ятнадцяти [12]. «Я виконую багато пісень про матір...» – писав співак, – «Ось лише деякі з них: «Чорнобривці» В. Верменича, «Матусенька» Б. Юрківа, «Пісня про матір» В. Іжака, «На калині мене мати колихала» В. Верменича... «Чому так багато саме про матір?» – часто запитують мене. І це я пояснюю не тільки любов'ю до матері і глибоким переконанням, що той, хто шанує рідну неньку, здатний на такі ж сильні почуття до матері-Батьківщини. Слово «матір» уособлює для мене прагнення миру, щастя, радості своїм дітям і всьому світові» [17].

Восени 1994 року в актовій залі педагогічного інституту ім. В. Стефаника відбувався концерт заслуженого працівника культури України, доцента, завідувача кафедри музики і хореографії М. Ю. Сливоцького з нагоди його п'ятидесятилітнього ювілею за участю вокального квартету «Легінь» та інструментального квартету «Усмішка». У залі була присутня мати ювіляра. Вона уважно слухала, не відриваючи задуманих очей... Її син несе людям пісню! І не догадувався в ту мить Михайло, що він сам для матері – як пісня, яку вона народила колись... Я дивився на його матір і зупинився на думці, що вона дуже схожа на мою... А потім зрозумів, що всі вони – наші матері – схожі між собою.

Про участь Михайла Сливоцького у квартеті варто сказати окремо, адже цей університетський колектив – лауреат багатьох Всесоюзних, Все-українських, обласних пісенних конкурсів та фестивалів, учасником Декад української літератури і мистецтв у Москві, Білорусії, творчих звітів майстрів мистецтв і художніх колективів нашої області в Києві. Були неодноразовими переможцями – турніру «Сонячні кларнети» [15], дали сотні концертів в Україні та за її межами.

Не раз доводилося бачити усміх, задуму, або й сльози на обличчях слухачів, зачарованих гарною піснею у виконанні Михайла Сливоцького, потім лунали слова вдячності і шани до його таланту, який він з любов'ю дарував світові. Голос Михайла Сливоцького звучав на всіх континентах землі: в Австралії, Африці, Америці, Азії, Європі. «Спасибі за пісню!» – щиро дякували люди, для яких він співав. На його адресу надходило чимало листів шанувальників його таланту. Наведемо кілька з них: «Дорогий синку, – писали Ганна Антонівна та Семен Спиридонович Музики з Маріуполя, – дякуємо тобі за пісні, ти співаєш красиво і душевно, а голос твій, як ліки на старі рани. І хоча ми прихворюємо частенько, а коли диктор оголосила, що співатимеш ти, де й поділися наші болі і сон, незважаючи на нічну годину. Ми слухали б твої пісні вдень і вночі, бо вони дуже життєві, Михайлику, ми дякуємо твоїм батькам, які виростили такого сина для народу» [5].

А ці рядки від жінки з Запоріжжя: «Ваш талант, ваші чудові пісні, ваш голос чарують мене, і, думаю всіх хто слухає вас. Яка радість, що в нас така молодь, яке щастя мати таких синів! Ваша музика і пісні повертають молодість.» [7].

Композитор Олександр Білаш у виданій збірці своїх творів «Жайворони» щиро і тепло побажав: «Нашому жайворонку Михайлові Сливоцькому – на світле небо!» [22].

Зберігається короткий лист відомого композитора О. Новикова, автора «Смуглянки»: «Дякую за виконання «Смуглянки». Ви її виконали так, як я задумав». [5].

Платон Майборода, почувши виступ Михайла Сливоцького, подарував йому рукопис щойно створеної ним пісні «Пісня мого дитинства» [3].

У своїй багатогранній творчій діяльності Михайло Юрійович співпрацював із багатьма відомими митцями – композиторами, співаками, художниками, режисерами. Часто він зустрічався з ними на різних імпрезах. М. Ю. Сливоцький був частим гостем як співак, на Московській телестудії в Останкіно, Київській, Львівській, Чернівецькій теле- і радіостудіях, брав участь у різних мистецьких передачах. Не раз у таких музичних проектах разом з ним брали участь відомі співаки: Дмитро Гнатюк, Анатолій Солов'яненко, Марія Стеф'юк, Діана Петриненко, Назарій Яремчук, Павло Дворський та багато інших. Усі вони любили скромного і дуже талановитого

співака з Прикарпаття, висловлювали щирі похвали за високий професійний виконавський рівень, тонкий ліризм, особливість інтерпретування, щирість виконуваних ним творів. А глядачі і слухачі тепло, з захопленням вітали Михайла і нагороджували оплесками та вигуками «браво!».

Наведу кілька відгуків відомих митців на виступи М. Сливоцького.

Олександр Білаш, композитор, народний артист України, лауреат Державної премії ім. Тараса Шевченка відзначив вміння співака користуватись всією палітрою свого голосу від forte до найтихішого ліричного piano. Михайло ніколи не залишає байдужим слухача[5].

Дмитро Гнатюк Герой України, народний артист, лауреат Державної премії ім. Тараса Шевченка казав про М. Сливоцького, що він належить до тих співаків, які запам'ятовуються відразу, коли слухаєш і бачиш його. Добрі лагідні очі випромінюють доброзичливість і сердечну теплоту. Своїм голосом, своїми почуттями відтворює образ пісні, йому притаманна своя інтерпретація.[5].

А на Московській телестудії відомий режисер Д. Кознов створив музичний телефільм «Співає Михайло Сливоцький та вокальний квартет «Легінь» за участю інструментального ансамблю «Усмішка» Івано-Франківського педінституту ім. В. Стефаніка. Київський режисер Олег Бійма також створив музичний телефільм за участю М. Сливоцького, вокального квартету «Легінь», інструментального квартету «Усмішка» – «Співають гори» [6].

Нині заслуженого діяча мистецтв України знає не тільки вся Україна, але всі країни, що входили колись до СРСР, але й в США, Канаді, Бразилії, Японії, Фінляндії, Німеччині, Франції, Польщі, Австрії, Болгарії, Румунії та ін.[13]. Він був учасником X Всесвітнього фестивалю молоді і студентів в Берліні.

У творчому доробку Сливоцького – дві грамплатівки, п'ять музичних фільмів («Співають гори», «Карпатські джерела», «Верховино, світку ти наш»), фондові записи у Києві, Львові, Чернівцях, Івано-Франківську, Москві, компакт-диски – «З піснею у серці», «Співає квартет «Легінь» [14].

Свою пісенну творчість Михайло Юрійович тісно поєднує з педагогічною працею. Після закінчення інституту з відзнакою (1973 р.) він працює на кафедрі хорового диригування і співу викладачем з постановки голосу, старшим викладачем (1979р.), доцентом (1985р.), професором кафедри музики і хореографії(1997р.), деканом музично-педагогічного факультету (1997–2001рр.), завідувачем кафедри співу і диригування, заступником директора Інституту мистецтв з навчально-виховної роботи (2002–2010рр.).

Як талановитий педагог, він підготував багато фахівців, які працюють у професійних колективах та викладають у музичних і освітніх закладах. Деякі з них удостоєні почесних звань, серед них – П. Князевич, народний артист України, О. Вальнюк, лауреат Всеукраїнського конкурсу вокалістів, В. Грибик, лауреат міжнародного конкурсу, В. Лазарович, дипломант та лауреат Всеукраїнських конкурсів, М. Сисак, лауреат Всеукраїнського конкурсу ім. Ірини Маланюк та інші.

М. Ю. Сливоцький також органічно поєднує концертну діяльність із науково-педагогічною. Він автор близько двадцяти наукових і науково-педагогічних праць, зокрема: «Хрестоматія з шкільного репертуару (I-X класи)», «Методика навчання музики в 1-2 класах» , навчальний посібник для викладачів і студентів вищих навчальних закладів і вчителів музики шкіл різного типу «Основи вокально-педагогічної творчості вчителя музики» Доронюк В. Д., Сливоцький М. Ю. (у співавторстві) та ін. [14].

В липні 1997 року рішенням вченої Ради Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка йому присвоєно вчене звання професора.

Сфери діяльності М. Сливоцького охоплювали не тільки науково-педагогічну та виконавську діяльність, але й активну суспільно-організаторську роботу.

Михайло Сливоцький – один з організаторів Всеукраїнського конкурсу ім. Д. Січинського та Всеукраїнського конкурсу вокалістів ім. І. Маланюк. Був головою та членом журі багатьох міжнародних, всеукраїнських, обласних та міських пісенних конкурсів та фестивалів.

З 1989 до 2007 рр. він очолював обласне відділення Всеукраїнської музичної спілки, яке по праву можна вважати важливим осередком поширення української музичної творчості на Прикарпатті. До цієї роботи професор вмело залучав працівників музичних кафедр університету і студентів. Важливо, що скаладові музичної творчості розглядаються у загальному контексті соціального життя, теорія «навчання» прямо пов'язується з практичною роботою студентів у фольклорних колективах, різних ансамблях і хорах. Протягом багатьох років М. Сливоцький плідно працює з Обласним науково-методичним центром народної творчості і культурно-освітньої роботи

беручи участь у науково-практичних та науково-теоретичних конференціях, семінарах, по роботі з солістами-вокалістами. М. Ю. Сливозький є членом Конгресу української інтелігенції [9].

Впродовж свого творчого життя Михайло Сливозький не раз співав в ансамблі з відомими виконавцями: в дуеті із заслуженою артисткою України, солісткою Львівського оперного театру ім. С. Крушельницької – Ніною Мельник, у супроводі оркестру народних інструментів м. Львова (керівник П. Рачинський), з народною артисткою України Христиною Фіцалович, у супроводі камерного оркестру (керівник І. Фіцалович), з вокальним ансамблем «Росинка» у супроводі інструментального квартету «Усмішка» (керівник Ю. Фейда), співпраця з яким тривала понад тридцять років. І звичайно не можна оминати ще один колектив, з яким М. Сливозький співав сорок років – це вокальний квартет «Легінь» до складу якого входили: Михайло Сливозький – перший тенор, Орест Шуляр – другий тенор, Юрій Серганюк – баритон, Петро Чоловський – бас (керівник квартету). У репертуарі цього колективу понад 100 творів, половина із них акапельних, а решту пісень з чудовим інструментальним квартетом «Усмішка» у складі: Михайла Павлюка – скрипка, Григорія Котика – гітара, Юрія Курило – контрабас, Юрія Фейди – баян (керівник квартету). З цими двома колективами Михайло Юрійович співав на різних сценах нашої країни та за кордоном, ставав разом з ними лауреатом Всесоюзних, Всеукраїнських та міжнародних конкурсів та фестивалів. Учасники цих колективів є випускниками музично-педагогічного факультету Івано-Франківського педагогічного інституту ім. В. Стефаника, семидесятип'ятиріччя якого святкуватиметься у 2015 році.

Висока мистецька майстерність і творчі здобутки М. Ю. Сливозького широко висвітлювались у спеціалізованих музикознавчих розвідках та засобах масової інформації, зокрема: «Співає Михайло Сливозький» (Тернопіль, 1994), С. Пушик «Співає квартет «Легінь»» (К., Музична Україна, 1991), Я. Гоян «Осяйний день» (К., Музична Україна, 1991), В. Качкан «Чари Верховинської книги» (К., Веселка, 1990), «Щаслива пісня трембіт» (журнал «Музика», №6, 1982), «Коли співають чоловіки» (газета «Культура і життя» від 18.03.1984 р.), Гості з Прикарпаття (журнал «UKRAINE» №5, 1985 р., Б. Білейчук), Прикарпатський жайвір (журнал «Дніпро» №7, 1986 р., Б. Білейчук).

Сливозький Михайло Юрійович – заслужений працівник культури України (1986 р.), відмінник народної освіти (1987р.), лауреат та дипломант багатьох конкурсів та фестивалів музичного мистецтва в Україні та за її межами, лауреат обласної премії ім. М. Ірчана в галузі літератури і мистецтва (1979–1980) [5, с. 19].

За свою творчу діяльність нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1989), грамотами міністерств України, Білорусії, та різними відзнаками і подяками обласної та міської держадміністрацій, ректорату Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. В грудні 1995 року за значний особистий внесок у розвиток у популяризацію культурно-мистецької спадщини українського народу, високий професіоналізм Указом Президента України йому присвоєно почесне звання – заслужений діяч мистецтв України. Та найбільша і найдорожча нагорода для нього – це всенародна любов і шана вдячних слухачів і шанувальників його таланту. «Мені хочеться, – колись сказав він, – щоб пісні мої жили довго, очищали душу від нальоту буденності, змушували глянути на світ і себе в ньому новими очима, робили людей кращими, щирішими, добрішими» [18].

Попри його велику популярність та заслужену славу, він залишається дуже скромною, доброю і щирою людиною, готовою прийти на допомогу кожному, хто її потребує. Ця людина немовби живе двічі: як вчений, що виховує студентів, і як артист [9, с. 10].

Отже, на основі висвітлених нами джерел, ми встановлюємо такі етапи його діяльності: творчий, культурно-громадський, педагогічний. Перегортаючи сторінки захоплюючої творчої мистецької біографії Михайла Сливозького та вдивляючись у сьогоденну культурну ситуацію, можна впевнено твердити, що його творчість – ціла епоха в сучасному духовному житті нашого краю, України. За рівнем професіоналізму, виконавської культури і масштабам творчої діяльності він стоїть поруч із найвизначнішими майстрами вокально-педагогічної роботи нашого часу.

1. Білейчук Б. Прикарпатський жайвір / Б. Білейчук // Дніпро. – 1986. – №7. – С. 127–131.
2. Білейчук Б. Прикарпатський жайвір / Б. Білейчук / UKRAINE. – 1985. – №5. – С. 21.
3. Гоян Я. Пісня Прикарпаття / Я. Гоян // Радянська Україна (Київ). – 1982. – № 213.
4. Гоян Я. Чари пісні народної / Я. Гоян // Поліграфіст (Київ). – 1982. – № 3–32.
5. Домашній архів родини Сливозьких // Архів не упорядкований.
6. Ганна Карась. Культурно-мистецька панорама Івано-Франківська: до 350-річчя надання місту Магдебурського права присвячується: монографія / Г. Карась (гол. авт. кол.), В. Дутчак, І. Монолатій, І. Дундяк [та ін.]. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012 – 180 с.

7. Качкан В. «Пісня материнського саду» (творчий портрет Михайла Сливоцького) / В. Качкан // «Без пісень нема життя»: до 40-річчя заснування музичного факультету Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника : музично-краєзнавчий альманах / упор. Дутчак В. Г., Карась Г. В., Ортинська М. З., Чоловський П. М. – Івано-Франківськ : Гостинець, 2006 – С. 43–47.
8. Лист-прохання. Обласний науково – методичний центр народної творчості і культурно – освітньої роботи від 04.07.1997р. // Домашній архів М.Сливоцького (архів не упорядкований). – 2 аркуші.
9. Лист-прохання С.Пушика // Домашній архів С. Пушика (архів не упорядкований). – 1 аркуш.
10. На калині мене мати колихала / Співає Михайло Сливоцький / упор. В. Квашук, Г. Політико, – Тернопіль : Тарлекс, 1994. – 80 с.
11. «Народжені в Україні» : цикл передач С.Лазебника / Програма українського радіо від 04.10.2005 р.
12. Паварчук Т. На калині мене мати колихала / Зустріч для вас / Т. Поварчук / Вперед. – 1985. – № 21.
13. Пушик С. Квартет «Легінь»: пісні чарівного краю / Степан Пушик // «Без пісень нема життя»: до 40-річчя заснування музичного факультету Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника : музично-краєзнавчий альманах / упор. Дутчак В. Г., Карась Г. В., Ортинська М. З., Чоловський П. М. – Івано-Франківськ : Гостинець, 2006 – С. 38–40.
14. Пушик С. Чоловічий квартет «Легінь» / С. Пушик // Соціалістична культура (Київ). – 1991. – С. 40.
15. Селезінка В. На телеекрані – Івано-Франківці «Сонячні кларнети» / В. Селезінка // Прикарпатська правда (Івано-Франківськ) – 1985. – № 83.
16. Сливоцький М. Від серця до серця / М. Сливоцький // Радянська Україна (Київ). – 1982. – № 125.
17. Сливоцький М. Словом і пісню / М. Сливоцький // Прикарпатська правда . – 1982. – 1 травня.
18. Сливоцький М. Тернистий шлях до визнання / М. Сливоцький / Дніпро (Київ). – 1987. – № 8.
19. Спогади автора статті // Домашній архів (не упорядкований).
20. Ю.Фейда. Співає Михайло Сливоцький у супроводі інструментального ансамблю «Усмішка» / упор. Ю. Фейда, – Івано-Франківськ : Плай, 2014. – 200 с.
21. Шеремет О. Крокуй поруч пісне! / О. Шеремет // Прикарпатська правда (Івано-Франківськ). – 1974. – 30 січня.
22. Юзва Р. Поведи мене пісню / Р. Юзва // Прикарпатська правда (Івано-Франківськ). – 1976. – 2 травня.

В статті розглядається життєвий і творчий шлях відомого співака і педагога, громадсько-культурного діяча Михайла Сливоцького. Встановлено і проаналізовано етапи його діяльності. Особливу увагу приділено періоду творчості в 1970–2000 роках.

Ключевые слова: М. Сливоцький, пісня, пісенне виконання, соліст, співець.

The article deals with the life and career of the famous singer and teacher, social and cultural activist Michajlo Slyvotsky. Stages of it's activities. Attention is creative period in 1970–2000.

Key words: M. Slyvotsky, song, singing performance, lead singer, singer.